

Utdrag af Protokoll fördt vid extra Kom-
munalstämma i Asarum den 11 Mars
1878.

Enligt vederbörligen uppläst kungörelse hölls den-
naday extra Kommunalstämma för behandling af
följande ärenden.

§ 2.

Till följd af en skrifvelse från Kronofogden tillfrå-
gades stämman om hon ville antaga ett ombud
som hade att af landtbrefbäraren emottaga och
till enskilda utlemna fastförändelser. Stämman
bestöt att till sådant ombud antaga gästgifva-
ren Jan Johnson: Hokedahl, hvilken skriftligen
anmält sig vilja åtaga sig uppdraget utan nå-
gon ersättning.

Känt utdraget bekräftar

På Kommunalstämmans vägnar

L. E. Björkman
Stämmans v. ordförande.

POST- historia från ASARUMS SOCKEN

Erik Lindgren

Häftet i den posthistoriska serien skrivs på ordbehandlare och tillverkas i ett litet antal exemplar (10-20 ex) på en bordskopiator. Det är fråga om ett rent hantverk. Sinsemellan kan exemplaren bli olika och något skönhetsfel kan förekomma. Om det är fel på det häfte Du läser i nu, ber jag Dig skicka mig det för utbyte mot ett annat.

Förord

En av målsättningarna vid föreberedelserna för postverkets övertagande av ansvaret för kronobrevbäringen var enligt riksdagsbehandlingen 1873 att öppna "en poststation i var socken". Brasklappen "där så behövdes" blev tillförd och därmed var det en öppen fråga hur det skulle gå för de små socknarna. Många blev helt utan och andra fick vänta länge på att få gehör för avgivna framställningar om egna poststationer.

Asarums vidsträckta socken hörde till de lyckligt lottade i detta sammanhang. Med sockennamnet fick den en poststation vid 1874 års början och samtidigt ytterligare en, med namnet Hokadal. Den genomlöpande nord-sydliga järnvägen medförde tillkomsten av ännu en vid halvårsskiftet 1874, Svängsta. Järnvägen från Vislanda bidrog senare till att ytterligare två förenade poststationer öppnades, Åkeholm den 15 december 1902 och Gungvala den 1 april 1916.

Socknens poststationsnät förtätades slutligen ytterligare den 1 september 1931 genom att en förenad post- och järnvägsstation öppnades i Horsaryd vid Blekinge kustbana.

Jag har funnit anledning att ägna ett särskilt häfte åt posten i Asarums socken. Min vana trogen presenterar jag poststationerna i den ordning de blivit inrättade tidsmässigt. Av naturliga skäl kan jag i en summarisk redovisning inte gå in på några detaljer annat än som slumpvis valda exempel. Jag har emellertid försökt att i görligaste mån få med avgörande data för poststationernas existens samt någon gång en tidsenlig miljöskildring genom dokumentcitater.

Inledningsvis har jag funnit det lämpligt att i detta häfte kort beröra förvaltningspostkontoret i Karlshamn.

Ehuru Ihre inte ligger i Asarums socken utan i angränsande Ringamåla socken har jag i anslutning till poststationen i Gungvala valt att beröra framställningen om en poststation i Ihre vid slutpunkten av lantbrevbäringen från Asarum.

Som vanligt är jag tacksam för synpunkter på häftet i vad gäller så väl utförande som innehåll.

Växjö den 1 september 1992

Erik Lindgren

Karlshamn

Det råder tvekan bland forskarna om när postkontoret i Karlshamn öppnades, men det bör ha skett kort tid efter att orten fick stadsrättigheter 1666, åtta år efter freden i Roskilde. Benjamin Röding, son till postmästare Gudmund Andersson Röding i Linköping, sägs ha varit postmästare i Karlshamn, följd av Gerhard Schröder samt Christopher Schröder (1674-1695). Den sistnämnde var också borgmästare från 1678. Därefter kan en lång rad chefer för postkontoret i Karlshamn dokumenteras genom studium av tillgängliga handlingar i Riksarkivet, av vilka ett mycket stort antal blivit excerperade av postforskaren Teodor Holm. Något därav återges i boken "Postkontor och Postmästare" (Ernst Grape 1951). Bland de postmästare i Karlshamn som hade mycket att göra i anslutning till att ansvaret för kronobrevbäringen överfördes på postverket genom 1873 års riksdagsbeslut kan nämnas Bengt Mauritz Holm, som för övrigt var farbror till nyssnämnde Teodor Holm. Nekrologen för Bengt Mauritz återges här som ett exempel på hur fackorganet "Svenskt Postarkiv" kunde hedra föreningens medlemmar (1899).

B. M. Holm †. I Karlshamn afled den 6 dennes postmästaren derstädes, nestorn bland Sveriges i *tjenst varande* postmästare, *Bengt Mauritz Holm* i en ålder af 71 år. Holm, som 1849 blef postskrifvare, blef 1859 resepostexpeditör å V. S. B. samt från $\frac{1}{2}$ 63 tillika föreståndare för pkxp. n 2, 1863 i samma egenskap förflyttad till S. D. hvarest han sedermera tjenstgjorde å pkxp. n 2, de senare åren uteslutande som 1:ste man i utrikesafdelningen, tills han den $\frac{1}{5}$ 1875 utnämndes till postmästare i Karlshamn. Han var då vid 47 år den äldste resepostexpeditören, och

det omtalades på den tiden i pressen såsom något oerhördt, att han rest i 16 år och tillsammanlagdt 36,000 mil (om vårt minne ej sviker) och ännu ej erhållit postkontor med kongl. fullmakt. "Gubben Holm", som han långt innan han slutade vid reseposten kallades, föreföll nog att vara butter och tvär, och hans döfhet gjorde honom väl ock en smula miss-tänksam, men han var dock i sjelfva verket både godhertad och gladlynt. Litet envis och originell var han väl alltid, och detta var förmodligen anledningen till att han aldrig fick något nådigt vedermäle för

sitt plikttrogna arbete i statens tjänst. I stället straffades han efter öfver 40-årig oförvitlig tjänstgöring i postverket för ett år sedan med suspension för förseelser, begångna af underordnade. Visserligen hade det tillhört honom att bättre öfvervaka dessa, men straffet var i alla fall hårdt och grep hårdt den äldre hedersmannen. Postmästaren Holm var tvänne gånger gift och efterlemnar maka samt en son från förra och en från senare gifftet, båda anställde vid reseposten i M. D.

Bengt Mauritz Holm.

En annan tidsfärg kan framkallas genom vidstående utdrag ur samma fackorgan, där man kunde få någon information om den plats dit man eventuellt avsåg att söka som postmästare. Denna notis publicerades 1907, när tjänsten var ledig efter Johan Gottmar Dahl, som hade befordrats till den högre postmästaretjänsten i Östersund. Bland de sökande till Karlshamn fanns postmästaren i Ängelholm Carl Gustaf Holmstedt, som utnämndes av poststyrelsen den 8 mars 1907.

I mina berättelser om poststationer inom Karlshamns förvaltningsområde i detta och andra häften finner man exempel på hur några av dess chefer uttalade sig i bland annat organisationsfrågor.

De lediga postkontoren.

Karlshamn. (2 kl.) År 1905 erhö	postmästaren öfver-	
provision	316:	98
räkningshållande	468:	56
lösväskor	89:	—
fackafläggning	181:	—
postsparbanken	55:	31

1,110: 85

Postkontorslokalen, bestående af åtta rum, är gammal, men ljus och — med undantag af expeditjonsrum: met — rymlig. Kassahvalf saknas. Inredningen är till största delen ny. Ganska god tillgång på bostadslägenheter finnes f. n. och betinga dessa en genomsnittshyra af 100 à 125 kr. pr år och rum. Skatterna utgå med 5,30 gånger bevillningen. Realläroverk för gossar samt sjukklassigt läroverk för flickor finnas.

Asarum

I ett brev den 15 december 1873 informerade poststyrelsen postmästarna i Blekinge om vissa förändringar till följd av att postverket skulle ta över ansvaret för kronobrevbäringen från 1874 års ingång. Därav framgick bl a att en poststation skulle öppnas i Asarum med tf kronolänsmannen Carl Halldin som föreståndare. Hans årsarvode fastställdes till 250 kr och poststationen skulle lyda under Karlshamns postkontor, liksom de samtidigt inrättade poststationerna i Mörrum, Pukavik, Norje, Hokadal, Gammalstorp och Mjellby. Efter framställning från Halldin höjdes årsarvodet till 400 kr genom poststyrelsens beslut den 10 december 1874. Därav skulle 150 kr avse kostnader för posttransporter till och från järnvägen, som hade öppnats för posttrafik den 1 juli 1874.

Behovet av poststationen i Asarum hade ifrågasatts i detta sammanhang. Järnvägen mellan Vislanda och Karlshamn föranledde poststyrelsen att fråga berörda postmästare den 2 juli 1874 om det inte vore möjligt att dra in vissa poststationer som låg i järnvägens närhet. Postkunderna skulle vid indragning hänvisas till nya poststationer i järnvägens byggnader.

Tf postmästaren C A Brinck fick avge svaret för Karlshamns räkning. Han skrev den 20 juli 1874 till poststyrelsen bl a att "poststationen i Asarum icke lämpligen kan anses bära indragas, enär genom öppnandet av Karlshamn-Vislandabanan Asarums vidsträckta och folkrika församling icke erhållit någon nämnvärd fördel i avseende på postkommunikationen, emedan den inom församlingen belägna järnvägsstationen Svängsta ligger i en av dess ytterkanter".

Fem år senare hade den ordinarie postmästaren i Karlshamn, Bengt Holm, en helt annan uppfattning. I Asarum hade Carl Halldin efterträtts som poststationsföreståndare av J G Hellgren enligt poststyrelsens beslut i augusti 1878 och ett år senare av O G Håkansson, båda gångerna med oförändrat årsarvode, 400 kr inkl posttransporterna.

Postmästare Holms svar till poststyrelsen baserades på de direktiv om sparsamhet som poststyrelsen hade utfärdat, sedan det visat sig, att omorganisationen av kronobrevbäringen blivit mycket kostnadskrävande. Redan i september 1875 fästes sparsamhetstanken på papper i ett cirkulär från poststyrelsen men det var till en början bara ett fåtal poststationer som drogs in. Bättre "fart" på indragningarna blev det från och med 1878, då lantbrevbäring infördes för att i kombination med kommunombud ersätta poststationer och postlinjer.

Det kan synas egendomligt att postmästare Holm i sitt brev inte berörde möjligheten att ersätta poststationen i Asarum med lantbrevbäring från Karlshamn. I stället nöjde han sig med att föreslå att gångposten mellan Hokadal och Asarum skulle utsträckas till Karlshamn och att postföraren på återvägen från Karlshamn skulle ta med posten till Asarum, där den skulle avlämnas omkring kl 14. Till vem den skulle lämnas eller på vad sätt Asarumsborna skulle kunna få sina brev, det nämnde han inte. Man kan utgå från att han hade klockaren och skolläraren i åtanke, d v s samma system som tillämpades innan poststationen öppnades.

I sin argumentering 1879 för indragning av poststationen i Asarum gav postmästaren bl a följande miljöskildring:

"Vid Karlshamn-Vislandabanan finns icke någon järnvägsstation vid Asarum, utan endast en vaktstuga såsom anhaltsplats, belägen i en åker långt från byn, dit varken kör- eller gångväg leder, endast en slingrande gångstig utmed en åker, är den enda väg som leder till och från denna anhaltsplats och Asarumsby. Vaktgöringen vid anhaltsplatsen bestrides av ett fruntimmer som uppehåller sig där en kort stund före och efter det tåg passerar. Poststationen, såsom liggande uppe i byn cirka 10 minuters väg från anhaltsplatsen, kan således icke anses såsom någon järnvägsstation, och då avståndet mellan denna poststation och Karlshamns postkontor endast utgör något över en fjärdings väg, som med lätthet kan tillryggaläggas under rasht gående på 1/2 timmes tid, så synes härav huru obehörlig denna station måste vara, då den ligger så nära intill postkontoret".

Den enda nackdel postmästaren kunde se med sitt förslag om indragning av poststationen var de olägenheter som skulle kunna uppstå för "de vid Asarum boende tjänstemän: en kontraktsprost, en kompanichef och en länsman". Det problemet viftade han bort med att dessa "var för sig eller gemensamt hålla lösväska på postkontoret i Karlshamn

och denna lösväska kan antingen befordras fritt i postkupén mellan anhaltsstationen i Asarum och Karlshamn eller ock kan den med enskilt bud av väskägaren avsändas till och från Karlshamns postkontor".

Den föreslagna indragningen av poststationen i Asarum och ändringen av postföringen skulle enligt postmästare Holms kalkyl medföra en årlig besparing av 312 kronor för postverket. Holm sade sig vara ovetande om vad hans företrädare fem år tidigare svarat på poststyrelsens förfrågan "hurvida icke Asarums poststation skäligen kunde indragas". Men han utgick från att svaret varit avstyrkande, "då poststationen ännu finns". Uppenbarligen hade Holm inte tillgång till sin företrädares koncept till det nyss citerade brevet av den 20 juli 1874. Om Holm hade brytt sig om att kontakta förtroendevalda i Asarum, innan han skrev till poststyrelsen, skulle han sannolikt ha kunnat få del av det protokoll, som skrevs under kommunalstämman i Asarums sockenstuga den 17 mars 1875, vars 3:e paragraf säger följande:

"Stämman ansåg enhälligt att Asarums Poststation är för kommunen högst ändamålsenlig och ej kan utan skada för orten indragas".

Dessutom hade han med föga ansträngning kunnat få del av länsstyrelsens brev den 5 april 1875 i samma ärende till poststyrelsen. Däri hette det bland annat, att

"i Asarum finnas, utom ordföranden i därvarande kommunstyrelsen, kyrkoherede, chef för ett indelnings båtsmans kompani, kronolänsman och fjärdingsman, vilka alla hava behov av poststation, sedan kronobrevbäringen indragits".

Länsstyrelsen hade därefter uttalat sig anse "ifrågavarande station vara för orten behörlig samt därför icke böra indragas, helst för den utgift Kungl. Postverket för föreståndarens avlöning tillskyndas, ersättning till fullo torde kunna påräknas av inkomster för därifrån postbefordrade brev".

Postmästare Holm var alltså ute i ogjort ärende och hela förslaget avfärdades av poststyrelsen med två rader, tillskrivna den 15 maj 1879 på första sidan av hans framställning: "Ansågs ej f n böra till någon vidare åtgärd föranleda".

Som nämnts tidigare, var tre länsmän föreståndare för poststationen i Asarum under dess första period. Med poststationen kvar i byn övertogs den av fröken Anna Josefina Wallgren den 1 juli 1895. Nu snålade man in med postens

betalning och fröken Wallgren fick finna sig i ett årsarvode på bara 300 kr, inklusive ersättning för transporter mellan anhaltsstationen och kyrkbyn. Denna utvecklades positivt liksom järnvägen och en riktig stationsbyggnad uppfördes. Nu gick det bra att förena post och järnväg och efter uppsägning av fröken Wallgren tog stationsinspektör Carl Eric Larsson över ansvaret för posten den 1 juli 1900 då poststationen flyttades till järnvägsstationen. Hans årsarvode för själva postsysslan höjdes från 480 till 600 kronor i juli 1904. Med efter hand högre arvode fick han också uppleva att poststationen skildes från järnvägen.

Detta genomfördes den 15 november 1918, då han var 45 år gammal. Poststationen flyttades till en byggnad ca 300 meter från järnvägsstationen, där fastighetsägaren och telefonstationsföreståndaren Henry August Olsson blev föreståndare. Han var elva år yngre än stinsen och när posttrafiken ökat så mycket att den motiverade högre status för posten, var han redan 70 år. Poststationen upphöjdes då till postexpedition den 1 oktober 1932 och till chef antogs Helga Linnéa Aspelin. Därefter har postexpeditionen letts av Henry Hilde Schultz och Enar Lindén innan 1970-talets stora omorganisation bland annat medförde att postexpeditionen benämndes postkontor. Lennart Ung fick ta över ansvaret för service till asarumsborna, vars postutdelning sker genom brevbäring från Karlshamn, liksom fallet är med posten till Trensåm.

Asarum—Ringamåla.							
(Från den 2 oktober 1897.)							
—	3,45	2,3	Asarums poststation	T. Th. L.	2,0	—	
			Hokadal				
			Dannemarks by				
8,45	—		Ringamåla poststation (kyrkoby)	T. Th. L.	—	9,0	
			Postföringen å linien ombesörjes af landtbrefbärare.				

Hokadal

Gästgivaren John Johnsson blev utsedd till föreståndare för poststationen i Hokadal, som inrättades med 1874 års ingång i anslutning till att postverket tog ansvaret för kronobrevbäringen. Hans årsarvode var 150 kr i likhet med flertalet kolleger. Några hade 200 kr och som ett lysande undantag kan man peka på kronolänsmanen H Bolling i Pukavik, som lyckades avtala sig till hela 400 kr för det relativt lilla besvär han hade med sin poststation. Posten kom till Hokadal med ett gångpostbud från Asarum två gånger i veckan.

Postmästare Bengt Mauritz Holm i Karlshamn fick liksom sina kolleger vid andra förvaltningspostkontor rapportera till poststyrelsen om verksamheten under de två första åren vid de nya poststationerna. I ett brev till poststyrelsen den 28 januari 1876 anmälde han att poststationerna i Halahult, Hokadal och Gammalstorp var lämpliga till indragning. Om Hokadal berättade han, att frimärken hade sålts under 1874 för kr 61:82 och under 1875 för kr 48:- och att t ex under 1874 bara fyra värdeförsändelser hade avgått därifrån. Beträffande civilstatens behov (det skäl som oftast föranledde inrättande av poststationer när kronobrevbäringen upphörde) berättade han att inom Hokadals betjäningsområde bara en fjärdingsman, boende i Ihre, 0,8 mil från poststationen, hade "begagnat stationen för tjänstebrevs försändning". Det blev ändå ingen åtgärd, men poststationen drogs in från och med 1878, när lantbrevbäring introducerades. John Johnsson erbjöd sig att bli lantbrevbärare på linjen Asarum-Hokadal med en ersättning av 75 öre per mil och dessutom vara kommunombud för att på poststationens plats förmedla post åt de sockenbor som han inte kom i kontakt med under turen. Med tillkomsten av en poststation i Ringamåla den 1 juli 1882 drogs lantbrevbäringen in. I stället anordnades gångpostföring från Asarum till Ringamåla över Hokadal.

Svängsta (Asarums socken)

Enligt poststyrelsens beslut den 19 mars 1874 skulle stationsföreståndaren Jonas Ericsson svara för postsysslan i Svängsta, när den förenade post- och järnvägsstationen inrättades där den 1 juli 1874. Han avlöstes den 1 december 1876 av Carl Edvard Nilsson, född 1848. Denne fick bland annat vara med om ett ärende om namnändring av en poststation på annat håll. Kunder vid poststationen i Svängsta skrev den 10 september 1891 till poststyrelsen att det mycket ofta hände, att post avsedd för dem sorterades till Svensta i Jämtland och att post avsedd för adressater i Svensta ibland hamnade i Svängsta. De bifogade ett brevkort, som var adresserat till Halda Urfabrik. Det hade varit i Svinstad och i Svensta och bar dessutom avtryck av stämplor som användes även i Linköping och Östersund.

Med anledning av brevet från Svängsta skrev poststyrelsen till länsstyrelserna i Östersund och Linköping. Det hela resulterade så småningom i att den jämtländska poststationen döptes om till Svenstavik och felsorteringarna blev färre.

Stinsen Carl Edvard Nilsson blev orten trogen och var kvar ännu när post och järnväg skildes åt den 1 november 1918. I Konsumtionsföreningens hus 150 meter från järnvägsstationen inrättades nu en fristående poststation och den pensionerade 70-årige stinsen blev poststationsföreståndare med lönen utbetalad direkt från postverket i stället för att som tidigare vara inbakad i lönen från järnvägen även för själva postsysslan. Efter hans död i mars 1930 uppehölls befattningen på vakans, då belägen i Thorsells affär tills poststationen återförenades med järnvägen den 1 februari 1931. Då tog Hans Axel Vilhelm Hylén över ansvaret för posten, följd den 1 september 1947 av Erik Agnér, som varit poststationsföreståndare i Bolmen under drygt två år.

Postens utveckling hade nu gått starkt och den 1 maj 1953 blev det åter skilsmässa från järnvägen. Samtidigt höjdes poststationen till postexpedition. John Manfred Törnkvist trädde till som chef och postverket hyrde utrymme av SJ för verksamheten. Olle Svensson tog över chefskapet 1964 och fick i anslutning till 100-årsjubileet vara med om att lokalerna utökades i maj 1974. Det var SJ:s gamla resgodsutrymme som övertagits och kunde inredas med bl a personalrum och arkiv med blankettförråd. Ett kvarts sekel senare blev det dags för flyttning till moderna lokaler. Postmästaren, som chefstiteln blev 1977, fick ta över ansvaret för service till 1660 hushåll.

Åkeholm

I ett brev till poststyrelsen den 8 mars 1902 anmälde styrelsen för Karlshamn-Vislanda järnväg att en station med namnet Åkeholm var under anläggning och önskade veta om poststyrelsen hade något att erinra mot stationens namn. Namnet godkändes och efter ytterligare kontakter mellan postinspektionen och järnvägsbolaget samt med bland andra kronofogden och poststationsföreståndarna i Svängsta och Hemsjö beslöt poststyrelsen att en med järnvägen förenad poststation skulle inrättas. Den öppnades den 15 december 1902 med Carl Gustaf Agnér Olofsson som ansvarig. Detta ansvar vilade därefter på följande järnvägsmän: Sven August Berg (1908-1931), Carl Alfred Johansson (1931-1961) och Rune Allan Johansson (1961). Poststationen drogs in den 28 maj 1961.

Över Åkeholm expedierades posten till postombudet i Ringamåla kyrkoby under tiden 1 december 1950-30 juni 1954.

Jernvägsposter:

34.

Vislanda—Karlshamn.

(Från den 15 december 1902.)

	7 ¹⁰	11 ¹⁰ 7 ⁴⁵	Näsåsjö Malmö	6 ² 8 ²⁵	9 ²⁵ 10 ¹⁰
Plk. 191	Plk. 183				
Tåg 4.	Tåg 2.	Km.			
c 9 ⁴⁵	c 2 ⁵⁵	—	Vislanda (ej f.) 1, 35	11 ⁸	6 ³⁰
10 ²	3 ¹⁹	8	Grimslöf	12 ⁵⁸	6 ¹⁴
10 ¹⁵	3 ³⁹	14	Torne	12 ³⁸	6 ²
10 ⁴²	4 ¹⁵	26	Ulfö (ej f.)	12 ²	5 ³³
Plk. 195	4 ³⁹	34	Ålshult	11 ³⁷	5 ¹³
Tåg 6.	5 ⁰	42	Ryd 34, II	11 ⁷	4 ⁵³
8 ¹⁵	5 ¹⁰	—	Ryd	10 ⁵⁸	4 ⁵⁰
8 ³³	5 ³⁰	48	Fridafors	10 ³⁸	4 ³⁷
8 ⁵⁰	5 ⁴⁷	53	Hofmansbygd (ej f.)	10 ²¹	4 ²⁶
9 ⁵	6 ¹	58	Hemsjö	10 ³	4 ¹³
9 ¹⁵	6 ¹⁸	63	Åkeholm	9 ⁴⁵	4 ²
9 ³⁰	6 ³³	67	Svängsta	9 ³¹	3 ⁵⁴
9 ⁵⁰	6 ⁵³	74	Asarum (ej f.)	9 ⁵	3 ³⁶
10 ⁰	7 ³	78	Karlshamn 32	8 ⁵⁰	3 ²⁵
				Tåg 1.	Tåg 5.
				Plk. 183	Plk. 195
					Plk. 191

Tidtabellen gällde när poststationen i Åkeholm hade öppnats. Den 1 april 1916 utökades posttidtabellen med Gungvala.

Gungvala

I ett brev till postdirektören i Malmö på sommaren 1915 gjorde korrespondenter i Gungvala stationssamhälle framställning om att få en poststation. Trafikchefen vid Karlshamn-Vislanda-Bolmens järnväg Emil Tillström skrev den 20 juli 1915 till postdirektionen att en järnvägsstation i Gungvala beräknades bli öppnad för allmän trafik under augusti samt framhöll "lämpligheten av att poststation jämväl inrättas i Gungvala och förenas med järnvägsstationen".

Under den följande remissbehandlingen tillstyrkte postmästaren i Karlshamn och poststationsföreståndaren i Svängsta medan poststationsföreståndaren i Asarum framhöll

"att posten till de orter, som berörs av den ifrågasatta poststationen vore högst obetydlig". Flera skäl talade för en poststation, vilken skulle komma att betjäna omkring 1200 personer i byarna Gungvala, Råå, Rydedal och Danstorp samt vissa delar av andra närliggande byar. Sedan postdirektören i en återremiss förklarade att han vid inspektionsresa i orten kommit till den uppfattningen, att någon ändring av lantbrevbäringslinjen Asarum-Ihre inte borde vidtagas, beslöt poststyrelsen den 3 mars 1916 att poststationen med benämning Gungvala skulle öppnas den 1 april.

Stationsföreståndaren Carl Henrik Sandin fick ansvaret för posten. Efter hans pensionering den 1 december 1930 vilade ansvaret på följande järnvägsanställda: Carl Alfred Johansson (1931), Inga Björkman efter lång vakans (1936-1952), Barbro Hjärdis Gunnarsson (1952-1954) och Inga Björkman (1955-1959). Under sin andra period som chef för den förenade post- och järnvägsstationen fick Inga Björkman vara med om dess indragning med maj månads utgång 1959. Under en övergångstid anordnades därefter ett postombud (inlämningsställe) hos handlanden Eric Vallentin Walltoft. Posten expedierades över Svängsta. Postombudet utnyttjades i mycket liten utsträckning eftersom lantbrevbärningen var effektiv. Det drogs in med oktober månads utgång 1962.

Poststation begärs i Ihre

Med sadelmakaren (och f d lantbrevbäraren) Per Olssons namn överst på listan fick poststyrelsen i februari 1925 en förteckning på ett stort antal personer i trakten av Ihre. Den utgjorde slutet på ett brev som började med följande rader:

"Vi, som bygga och bo här uppe i Ihre by och angränsande byar häromkring hava 1 1/2 till 2 mil till vår postanstalt Asarum. För oss är det därför av stor betydelse att få en postanstalt inom orten, helst i Ihre by vid slutpunkten av nuvarande lantbrevbäringslinjen Asarum-Ihre."

Postmästare K A Lund i Karlshamn fann under den följande remissbehandlingen "den till Ihre och trakten däromkring

förekommande posten av så ringa omfattning att det icke kan anses nödigt inrätta poststation på den platsen. Om postgången å linjen Asarum-Ihre förändrades till åkande lantbrevbärare av första klass, torde korrespondenterna utmed hela linjen bliva väl betjänade därmed".

Tidigare hade frågan om en poststation i **Dannemark**, 4 km söder om Ihre varit på tal utan att föranleda någon annan åtgärd än att antalet veckoturer på lantbrevbäringslinjen Asarum-Ihre ökades från tre till fyra.

Det blev inte någon åtgärd denna gången heller, bortsett från att lantbrevbäringen förändrades från andra till första och därmed gav kunderna serviceförbättring.

Detta ansåg sökande nu inte räcka och redan vid sammanträdet med Ringamåla sockens kommunalfullmäktige den 20 december 1925 beslöt man att ingå till poststyrelsen med ansökan om en poststation i Ihre.

Postmästare Åke Geijer i Karlshamn anmälde vid den följande remissbehandlingen att önskemål framställt som att lantbrevbäringen skulle utsträckas omkring en halv kilometer och få till slutpunkt handlanden Rydell i Ihre i stället för Ihre såg.

Lantbrevbäraren på linjen, Herman Håkansson, var inte glad över sin företrädare Per Olssons agerande. Det var nämligen denne som låg bakom båda framställningarna. Håkansson ansåg att allmänheten var väl försörjd med lantbrevbärning av första klass med fyra turer i veckan. Han var dessutom redo att ta emot besök i sin bostad av dem som inte hade kontakt med honom under turen.

Med statistik och övrig undersökning drog ärendet ut på tiden och avgjordes först ett år efter kommunalfullmäktiges sammanträde. Postdirektör Olof Thormark anförde bl a följande i sin slutframställning till poststyrelsen:

"En utsträckning av linjen längre i norr än för närvarande enligt postmästarens i Karlshamn förslag synes obehörlig och för övrigt ej lämplig (därav berörde handlanden Rydell har tidigare varit lantbrevbärare å linjen men åtnjöt ej odelat förtroende). En skola finnes vid vägskälet strax söder om linjens ändpunkt.

Hemställes värdsamt, att ärendet ej måttte föranleda vidare åtgärd".

Detta blev också poststyrelsens beslut vid föredragning den 16 december 1926.

Man gav inte tappt och år 1929 kom korrespondenterna igen med ansökan om att få en poststation vid norra delen av lantbrevbäringslinjen Asarum-Ihre. Inte nu heller gick poststyrelsen med på det, men en s k stationär lantbrevbärare anställdes. Det var då en nyhet för landet med stationära lantbrevbärare, vilka senare kom att kallas postombud. Växelstationsföreståndaren i Dannemark Per August Olsson anställdes som sådant.

Postombudet blev senare utbytt mot poststationen med namnet Grimsmåla, om vilken jag berättar i häfte nr 80 i posthistorisk skriftserie.

Horsaryd

Martin Josefsson i Horsaryd samt några personer i Stille-ryd skrev den 24 december 1920 en ansökan till poststyrelsen om att få en poststation i Horsaryd. Postmästaren i Karlshamn tillstyrkte framställningen och trafikchefen vid Blekinge Kustbanor var positivt inställd till en förenad post- och järnvägsstation. De som bodde i trakten fick sin post med en lösväska som befordrades med postkupén. Postdirektionen i Malmö ansåg inte behovet av poststation vara stort nog för tillstyrkande "särskilt med hänsyn till den sparsamhet som å alla områden under lågkonjunktur bör iakttagas". Vid föredragning den 1 juli 1921 ansåg poststyrelsen att framställningen inte borde bifallas.

En ny framställning gjordes den 12 januari 1926, nu med underskrift av ett stort antal personer. Utredningen drog ut på tiden och postdirektionen konstaterade i ett brev till poststyrelsen den 17 november 1927 att Horsaryd ännu inte var av sådan betydelse att poststation borde inrättas men att de dåvarande postförhållandena inte var tillfredsställande. Därför föreslogs en stationär lantbrevbärare i Horsaryd, något som poststyrelsen medgav i sitt beslut den 23 november 1927. Till sådan antogs med 1928 års ingång fru Hilda Andersson med 180 kr i årsersättning. Den höjdes från den 1 november 1930 till 264 kr. Benämningen stationär lantbrevbärare ändrades efter kort tid till postombud.

I en utredning till poststyrelsen den 11 januari 1931 motsatte sig postmästare Valdemar Kropp i Karlshamn att postombudet skulle bytas ut mot en poststation. Bakgrunden var ett brev från trafikchefen vid Blekinge kustbanor med begäran om förening av post och järnväg i samband med att den dåvarande platsvakten skulle pensioneras. Vid den fortsatta utredningen visade sig emellertid poststyrelsen positiv till utbyte mot en poststation.

I ett brev till poststyrelsen den 9 april 1931 uppgav postdirektör Olof Thormark bl a att avtalet med postombudet kunde upphöra tidigast den 1 augusti 1931 och att tåget måste göra ett regelbundet uppehåll, om en poststation skulle inrättas. Dittills hade tåget med postkupé 119 saktat farten för att möjliggöra utväxling av postpåsar med postombudet. Detta var på den tiden inte någon helt ovanlig företeelse - jag har t ex berättat om ett liknande fall i min redovisning av posthistoria för Kärda.

Sedan de praktiska frågorna blivit lösta beslöt poststyrelsen den 18 maj 1931 att en förenad post- och järnvägsstation skulle öppnas i Horsaryd den 1 september 1931 med samtidigt indragning av postombudet. Platsvakten Carl Ohlsson blev ansvarig för posten. Efter att han avlidit den 9 mars 1941 uppehölls befattningen på vakans tills Lisa Svensson tillsattes den 1 augusti 1941. Hon fick uppleva poststationens indragning vid halvårsskiftet 1954.